

Sygn. akt IV Ca 803/13

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Radomiu IV Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Irena Koś

Sędziowie: SO Elżbieta Kołodyńska /spr./

SO Anna Glin

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2014 roku w Radomiu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku H. Z.

z udziałem P. L., A. L.

o wpis hipoteki przymusowej

na skutek apelacji H. Z.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Grójcu

z dnia 16 października 2013 roku, sygn. akt (...), Kw nr (...)

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie i zlecić Sądowi Rejonowemu w Grójcu dokonanie wpisu zgodnie z wnioskiem,

II. oddalić wniosek H. Z. o zwrot kosztów postępowania.

Sygn. akt IV Ca 803/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 października 2013 roku w sprawie (...)/(...)(...), Kw nr. (...) (...) Sąd Rejonowy w Grójcu oddalił wniosek H. Z. o wpis hipoteki przymusowej.

Sąd ustalił, iż księga wieczysta (...) prowadzona jest dla działki nr (...) położonej w T., której współwłaścicielami są P. i A. małżonkowie L. oraz K. i M. małżonkowie S. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej po 1/2 części. W dniu 6 sierpnia 2013 roku w sprawie IX GNc 396/13 Sąd Okręgowy w Lublinie wydał nakaz zapłaty przeciwko P. L.. Nakaz zapłaty stanowi z chwilą wydania tytuł zabezpieczenia wykonalny bez nadawania mu wykonalności jednak wyłącznie przeciwko P. L.. Z uwagi na to, że nieruchomości objęta przedmiotową Księgą wieczystą stanowi w 1/2 przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej P. L. i A. L., bezudziałowy charakter współwłasności łącznej uniemożliwia dokonanie wpisu powyższej hipoteki przymusowej, Sąd w oparciu o treść art. 626⁹ k.p.c. oddalił wniosek.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła H. Z., zaskarżając je w całości. Skarżąca zarzuciła:

- naruszenie art. 110 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece poprzez błędną jego wykładnię i w związku z tym błędne przyjęcie, iż celem hipoteki przymusowej jest zaspokojenie wierzytelności, a nie zabezpieczenie

oznaczonej wierzytelności, a wobec powyższego niezasadny jest wniosek o dokonanie wpisu hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską na podstawie tytułu zabezpieczenia wystawionemu tylko przeciwko jednemu z małżonków,

- naruszenie art. 492 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na niezastosowaniu normy wynikającej z tego przepisu, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że istnienie tytułu zabezpieczenia przeciwko jednemu tylko z małżonków stanowi przeszkodę dla dokonania wpisu hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską i w konsekwencji oddalenie wniosku o wpis hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości, podczas gdy samo zabezpieczenie nie uprawnia wierzyciela do zaspokojenia się z nieruchomości, stąd też istnienie tytułu zabezpieczenia przeciwko jednemu tylko z małżonków nie stanowi przeszkody dla dokonania wpisu zabezpieczenia na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską,
- naruszenie art. 776 w zw. z art. 787 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na zastosowaniu normy w nich określonej, mimo braku podstaw do jej zastosowania w stanie faktycznym niniejszej sprawy i wobec powyższego błędne przyjęcie przez Sąd orzekający w I instancji, iż w przypadku wspólności ustawowej małżeńskiej tytuł zabezpieczenia na podstawie którego ma być dokonany wpis hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości którego współwłaścicielem są małżonkowie objęci wspólnością ustawową majątkową małżeńską powinien być wydany na obojga małżonków - tak jak w przypadku tytułu wykonawczego będącego podstawą do prowadzenia egzekucji z majątku wspólnego małżonków, co w konsekwencji stanowiło podstawę do oddalenia wniosku o wpis hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości z uwagi na brak tytułu zabezpieczenia wystawionego na obojga małżonków: P. L. oraz A. L.,
- naruszenie art. 743' k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na niezastosowaniu normy wynikającej z tego przepisu, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że istnienie tytułu zabezpieczenia przeciwko tylko jednemu z małżonków stanowi przeszkodę dla dokonania wpisu hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską i w konsekwencji oddalenie wniosku o wpis hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości, podczas gdy samo zabezpieczenie nie uprawnia wierzyciela do zaspokojenia się z nieruchomości, stąd też istnienie tytułu zabezpieczenia przeciwko jednemu tylko z małżonków nie stanowi przeszkody dla dokonania wpisu zabezpieczenia na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską.

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez wpisanie hipoteki przymusowej w kwocie 462.931,66 zł na udziale w wysokości **1/2** we współwłasności nieruchomości położonej w miejscowości T., gmina T., powiat (...), województwo (...), oznaczonej jako działka (...), dla której Sąd Rejonowy w Grójcu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...) (...), którego współwłaścicielem jest P. L. oraz A. L. w oparciu o wspólność ustawową majątkową małżeńską na rzecz wierzyciela - H. Z. oraz zasądzenie kosztów postępowania według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił, iż P. i A. małżonkowie L. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej w **1/2** części oraz K. i M. małżonkowie S. na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej w 1/2 części są współwłaścicielami nieruchomości położonej w T., oznaczonej jako działka nr (...), o pow. 1.100 m², dla której Sąd Rejonowy w Grójcu V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...). W dniu zaś 6 sierpnia 2013 roku w sprawie IX GNc 396/13 Sąd Okręgowy w Lublinie wydał nakaz zapłaty przeciwko P. L.. Oddalając wniosek przyjął, że z uwagi na to,

że nieruchomości objęta przedmiotową Księgą wieczystą stanowi w **1/2** przedmiot wspólności ustawowej małżeńskiej P. L. i A. L., bezudziałowy charakter współwłasności łącznej uniemożliwia dokonanie wpisu powyższej hipoteki przymusowej.

Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. Sąd I instancji wydając rozstrzygnięcie w sprawie nie wziął pod uwagę charakteru zabezpieczenia w sprawie, zrównując go z tytułem wykonawczym, o którym mowa w art. 776 k.p.c. i związanymi z nim ograniczeniami, o których mowa w art. 787 k.p.c. i 41 k.r.o.

Nakaz zapłaty podlega wykonaniu w drodze egzekucji bez potrzeby nadawania mu klauzuli wykonalności, co różni go od zwykłych tytułów zabezpieczających. Stosownie do art. 492 § 2 k.p.c., powód, wnosząc o dokonanie zabezpieczenia, obowiązany jest wskazać sposób zabezpieczenia. Sposoby zabezpieczenia roszczeń pieniężnych wymienione w art. 747 k.p.c. obejmują w pkt 2 obciążenie nieruchomości obowiązanego hipoteką przymusową, zatem wskazanie przez wnioskodawczynię tego sposobu zabezpieczenia, na podstawie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, który stanowi tytuł zabezpieczenia wykonalny bez nadawania mu klauzuli wykonalności, spełnia wymagania określone w art. 110 u.k.w.h. do uzyskania hipoteki przymusowej. Wykonanie tytułu zabezpieczającego polega wyłącznie na wszczęciu postępowania egzekucyjnego co do wykonania zabezpieczenia, nie uprawnia natomiast do egzekwowania świadczenia. Zgodnie z treścią art. 743 k.p.c. do wykonania zarządzeń tymczasowych przepisy o postępowaniu egzekucyjnym stosuje się tylko odpowiednio. Hipoteka ustanowiona zarządzeniem tymczasowym nie podlega egzekucji przed merytorycznym zakończeniem sprawy, w której wydano zarządzenie tymczasowe. Tego rodzaju zabezpieczenie w istocie jest swoistym ostrzeżeniem. Wpis hipoteki na podstawie zarządzenia tymczasowego nie jest czynnością egzekucyjną. Dlatego przy wpisie nie ma zastosowania przepis art. 787 k.p.c. i wpis obciążający hipoteką nieruchomość wchodzącą w skład majątku wspólnego może nastąpić bez nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi. Powyższe stanowi konsekwencję przyjęcia zasady, że współmałżonek odpowiada jedynie w granicach majątku wspólnego. Sąd, działający na wniosek broniącego się przed egzekucją (zabezpieczeniem) współmałżonka dłużnika, może ograniczyć, a nawet całkowicie wyłączyć szansę wierzyciela na zaspokojenie się z majątku wspólnego małżonków. Co więcej współmałżonkowi, przeciwko któremu nie wydano klauzuli wykonalności, przysługuje powództwo przeciwegzekucyjne; może mianowicie żądać zwolnienia zajętego przedmiotu egzekucji (zabezpieczenia), jeżeli skierowanie egzekucji do tego przedmiotu narusza jego prawa.

Mając na uwadze powyższe Sąd I instancji błędnie przyjął, że istnienie tytułu zabezpieczenia tylko przeciwko jednemu z małżonków stanowi przeszkodę do dokonania wpisu hipoteki przymusowej na udziale we współwłasności nieruchomości stanowiącym wspólność ustawową majątkową małżeńską.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy mocą art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie i zlecił Sądowi Rejonowemu w Grójcu dokonanie wpisu zgodnie z wnioskiem.

Oddalając wniosek H. Z. o zwrot kosztów postępowania, Sąd za podstawę przyjął a contrario przepis art. 520 § 1 k.p.c.